

POSTANOWIENIE

Dnia 16 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z powództwa W.W.

przeciwko S. sp. z o.o. w S.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 16 grudnia 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie

z dnia 12 grudnia 2019 r., sygn. akt I AGa 45/19,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną powoda W.W. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 12 grudnia 2019 r., sygn. akt I AGa 45/19 Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych

przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, Nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c. Przesłanki te nie zostały jednak spełnione.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ., z dnia 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15, nie publ., z dnia 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, nie publ.).

Skarżący powołuje się na występujące w orzecznictwie rozbieżności co do tego, czy przesłanką roszczenia o wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z rzeczy na gruncie art. 224 k.c. jest - oprócz przesłanki przysługiwania powodowi własności rzeczy oraz posiadania rzeczy przez pozwanego - także korzystanie z rzeczy przez pozwanego. Według bowiem jednego nurtu, dla aktualizacji roszczenia o zapłatę wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z rzeczy wymagane jest wykazanie faktycznego korzystania przez pozwanego z rzeczy. Jednak zgodnie z drugim stanowiskiem, dla bytu tego rodzaju roszczenia obojętne jest, czy i w jakim zakresie rzecz jest przez posiadacza użytkowana oraz czy posiadacz odniósł jakąś korzyść.

Rozstrzygnięcie wskazanych przez powoda rozbieżności w orzecznictwie nie jest istotne dla niniejszej sprawy, bowiem Sądy obu instancji ustaliły, że jedynie 32 ruchomości spośród 59 wskazanych w pozwie, było objęte protokołem z dnia 15 listopada 2012 r. przekazania ich przez powoda na rzecz sp. z o.o. S. w S., jako aport, które następnie w ramach postępowania likwidacyjnego tej spółki zostały zakupione przez stronę pozwaną w drodze licytacji (w dniach 1 i 15 lipca 2014 r.). Sądy uznały, że pomimo stwierdzenia nieważności umowy notarialnej z dnia 15 listopada 2012 r. zawartej pomiędzy powodem a spółką z o.o. S. o przeniesieniu aportem przedsiębiorstwa powoda (obejmującej m.in. przedmiotowe 32 ruchomości), brak było podstaw do przypisania stronie pozwanej złej wiary przy nabyciu tych ruchomości. Sąd drugiej instancji wyjaśnił, że sam powód przyznał, że w styczniu 2014 r. doszło do zmian osobowych i przekształceń w pozwanej Spółce, a z KRS wynika, że w tym okresie doszło do zbycia udziałów w spółce N. i nabycia ich przez nowego właściciela, podwyższenia kapitału zakładowego i zmiany nazwy spółki oraz zmiany osób zarządzających tą spółką. Od stycznia 2014 r. nie było już żadnych powiązań osobowych i kapitałowych pomiędzy stroną pozwaną a spółką S.. Sąd Apelacyjny podkreślił, że powód w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji nie wskazywał na istnienie takich powiązań. Również w postępowaniu odwoławczym tego rodzaju powiązań powód nie wykazał. Nadto powód nie wykazał, by przedstawiciele strony pozwanej w dniu zakupu i objęcia w posiadanie tych ruchomości wiedzieli o toczącym się procesie o stwierdzenie nieważności umowy z dnia 15 listopada 2012 r. (wyrok stwierdzający nieważność umowy uprawomocnił

się dopiero z dniem 28 września 2017 r.). Pierwsze pismo powoda wzywające stronę pozwaną do zwrotu ruchomości i zapłaty jest datowane na 31 października 2014 r.

Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75, z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, nie publ., z dnia 29 kwietnia 2015 r., II CSK 589/14, nie publ.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 nie publ. i przywołane tam orzecznictwo).

Oczywistą zasadność skargi kasacyjnej powód opiera na naruszeniu prawa materialnego, które doprowadziło do oddalenia powództwa w sytuacji, gdy powód nie tylko uprawdopodobnił, lecz wykazał istnienie powiązań osobowych i kapitałowych pomiędzy pozwanym a S. sp. z o.o., od której pozwany nabył ruchomości, co skutkowało brakiem dobrej wiary po stronie pozwanego oraz pozostawianiem własności rzeczy przy powodzie, a co z kolei w świetle spełnienia pozostałych przesłanek roszczenia o wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z ruchomości uzasadniało jego zasądzenie.

W odniesieniu do tej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący poza powyższym ogólnym stwierdzeniem, nie przedstawił wywodu wykazującego oczywistą zasadność skargi kasacyjnej w powyższym rozumieniu

przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Stosowny wywód był konieczny dlatego, że z ustaleń faktycznych Sądu *meriti* (wiązących w postępowaniu kasacyjnym - art. 398¹³ § 2 k.p.c.) wynikało, że nabycie spornych ruchomości przez pozwaną spółkę miało miejsce w lipcu 2014 r., przy czym zmiany osobowe w tej spółce miały miejsce w styczniu 2014 r., zaś pozwany eksponuje złą wiarę strony pozwanej, w związku z nabyciem w dniu 30 grudnia 2012 r. nieruchomości spółki S. 30 grudnia 2012 r. Z kolei wezwanie skierowane przez powoda do strony pozwanej o zwrot maszyn, urządzeń pomiarowych i skrawających i linii produkcyjnej spółki W. pochodzi z daty 31 października 2014 r. Ponadto, co istotne, skarżący nie podnosi zarzutów przeciwko podstawie faktycznej rozstrzygnięcia polegających na pominięciu dowodów, które miały wykazać nie tylko fakt istnienia powiązań osobowych i biznesowych pomiędzy stroną pozwaną a spółką S., ale i wiedzę przedstawicieli pozwanej co do okoliczności transakcji pomiędzy powodem a spółką S. (15 listopad 2012 r.), w świetle których wiedzieli bądź mogli powziąć wiedzę o faktach wskazujących na nieważność wspomnianej transakcji z dnia 15 listopada 2012 r.

W orzecznictwie zostało już wyjaśnione, że przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej nie może ograniczać się do ich ogólnikowego powołania czy przytoczenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52). Sąd Najwyższy nie ma obowiązku zastępowania skarżącego i poszukiwania argumentów przemawiających za przyjęciem skargi kasacyjnej do rozpoznania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2007 r., I UZ 47/06, OSNP 2008, nr 7-8, poz. 118). Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowi jej element samodzielny - wyodrębniony w oddzielnej jednostce normatywnej i nie może być utożsamiany z innymi wymogami formalnymi skargi kasacyjnej, w tym jej podstawami i ich uzasadnieniem (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, nie publ., z dnia 10 marca 2016 r., II CSK 10/16, nie publ., z dnia 8 stycznia 2019 r., IV CSK 243/18, nie publ.).

Z powyższych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania.

as]
jw